

**Croesffordd cynllunio ieithyddol
cymunedol: astudiaeth achos 6 chymuned
yng Nghymru/**

**Community as a language planning
crossroads: a case study of 6 communities in
Wales**

AHRC Research Network - Language Revitalization and Social
Transformation, Aberystwyth

Dr Rhian Hodges, Coleg Cymraeg Cenedlaethol,

Dr Cynog Prys, Prifysgol Bangor

AMCANION Y SESIWN / SESSION AIMS

1. Crynhoi ymchwil diweddar ar ran Llywodraeth Cymru, Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned: Astudiaeth Ymchwil (Hodges et al 2015)
2. Cyflwyno pecyn cymorth i hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn gymunedol
3. Trafod heriau a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymunedol yn y dyfodol

1. Summarise recent research conducted on behalf of the Welsh Government, Welsh Language Use in the Community: Research Study (Hodges et al 2015)
2. Introduce Promoting Welsh in the Community Toolkit
3. Discuss challenges and Opportunities for future community use of Welsh

CYMUNEDAU CYMRAEG CYNALIADWY / SUSTAINABILITY OF WELSH- SPEAKING COMMUNITIES

"There is...concern for the **sustainability** of the language in its traditional Welsh-speaking **heartlands**. **Inward and outward migration** has had a profound effect on these areas. Many Welsh-speaking young people have moved from their communities to **seek work in urban areas** and this is coupled with the inward migration of people unable to speak Welsh." (WG 2012: 08)

DEFNYDDIO'R GYMRAEG YN Y GYMUNED

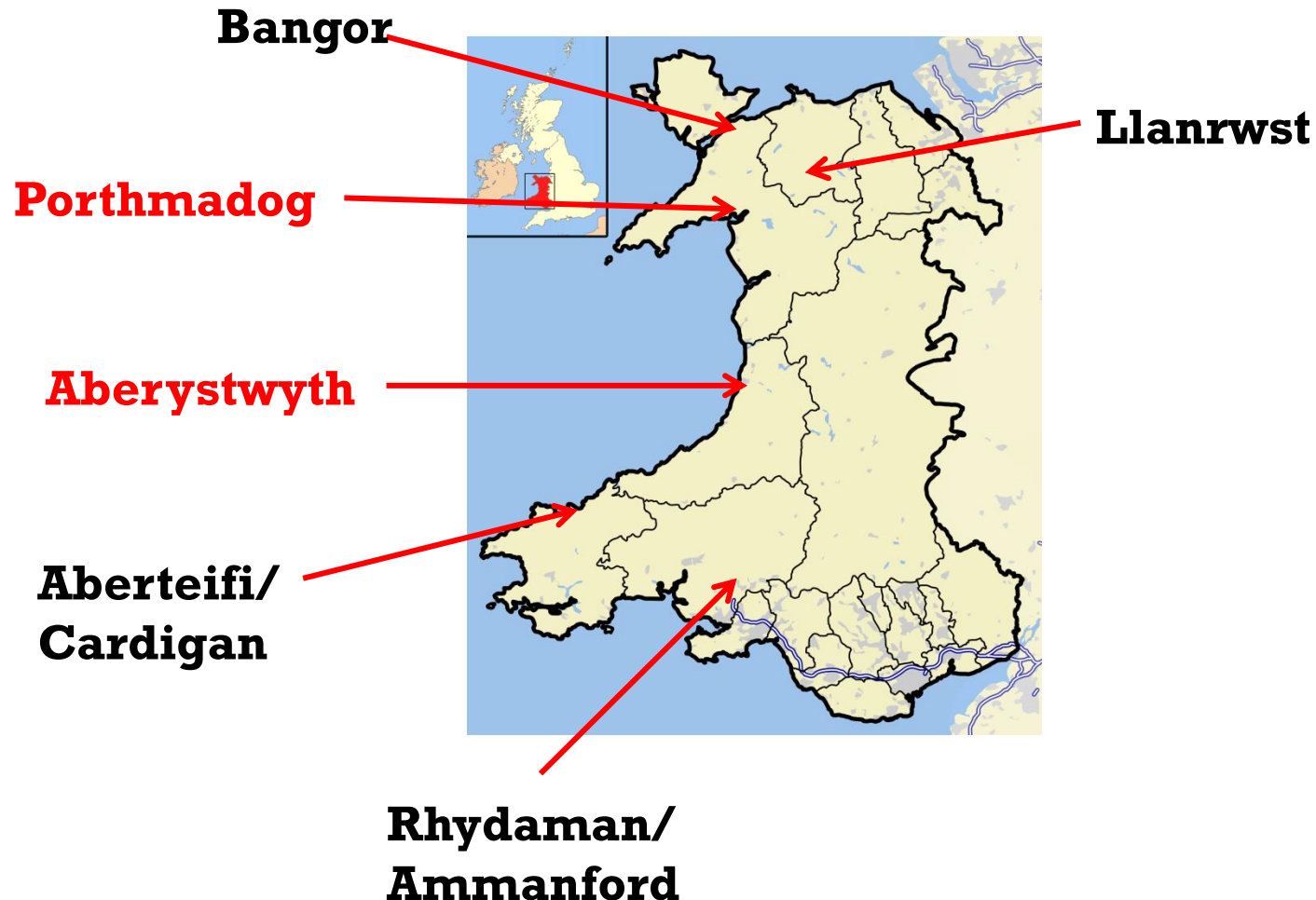
WELSH LANGUAGE USE IN THE COMMUNITY

(HODGES ET AL 2015)

- Gwerthuso strategaeth iaith L1C gan dalu sylw arbennig i ddefnyddio cymunedol o'r Gymraeg mewn 6 chymuned ledled Cymru
- Datblygu dealltwriaeth o batrymau defnydd iaith ac ymddygiad ieithyddol o fewn y cymunedau
- A yw dull Llywodraeth Cymru o gynllunio ieithyddol, fel y'i hamlinellir yn Strategaeth y Gymraeg, yn sicrhau'r ysgogiad sydd ei angen a'r hyfywedd ieithyddol cynaliadwy sydd ei angen yng nghymunedau Cymru?
- Evaluation of the WG Welsh language strategy regarding the community use of Welsh by focusing on 6 communities across Wales
- Develop an understanding of **language use and linguistic behaviour within the communities**
- Does the Welsh Government's approach to language planning ensure **sustainable linguistic vitality** in communities across Wales?

CYMUNEDAU YMCHWIL/ RESEARCH COMMUNITIES

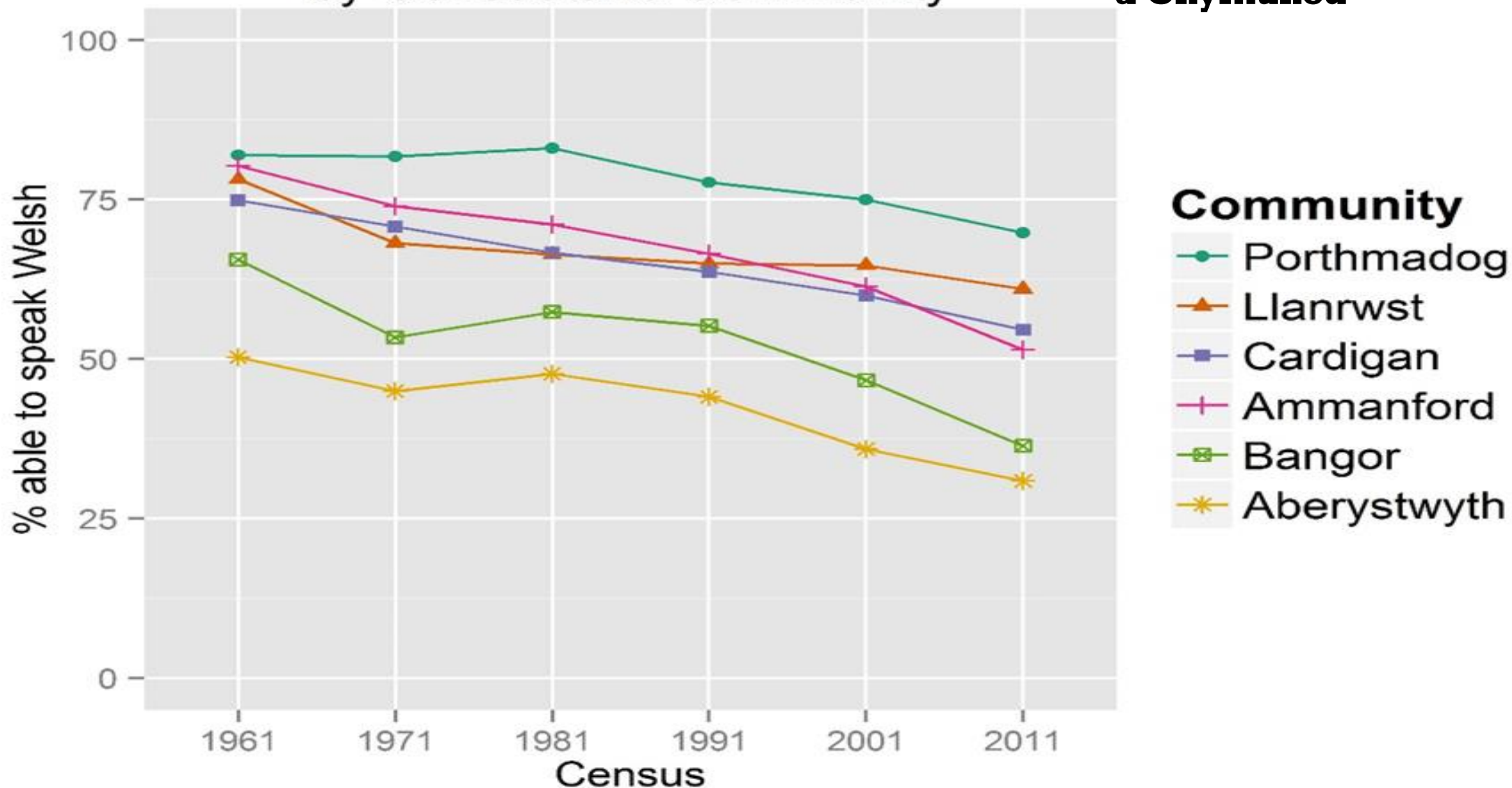

- **Aberteifi (Cardigan)**
- **Bangor**
- **Llanrwst**
- **Rhydaman (Ammanford)**

- **Aberystwyth**
- **Porthmadog**

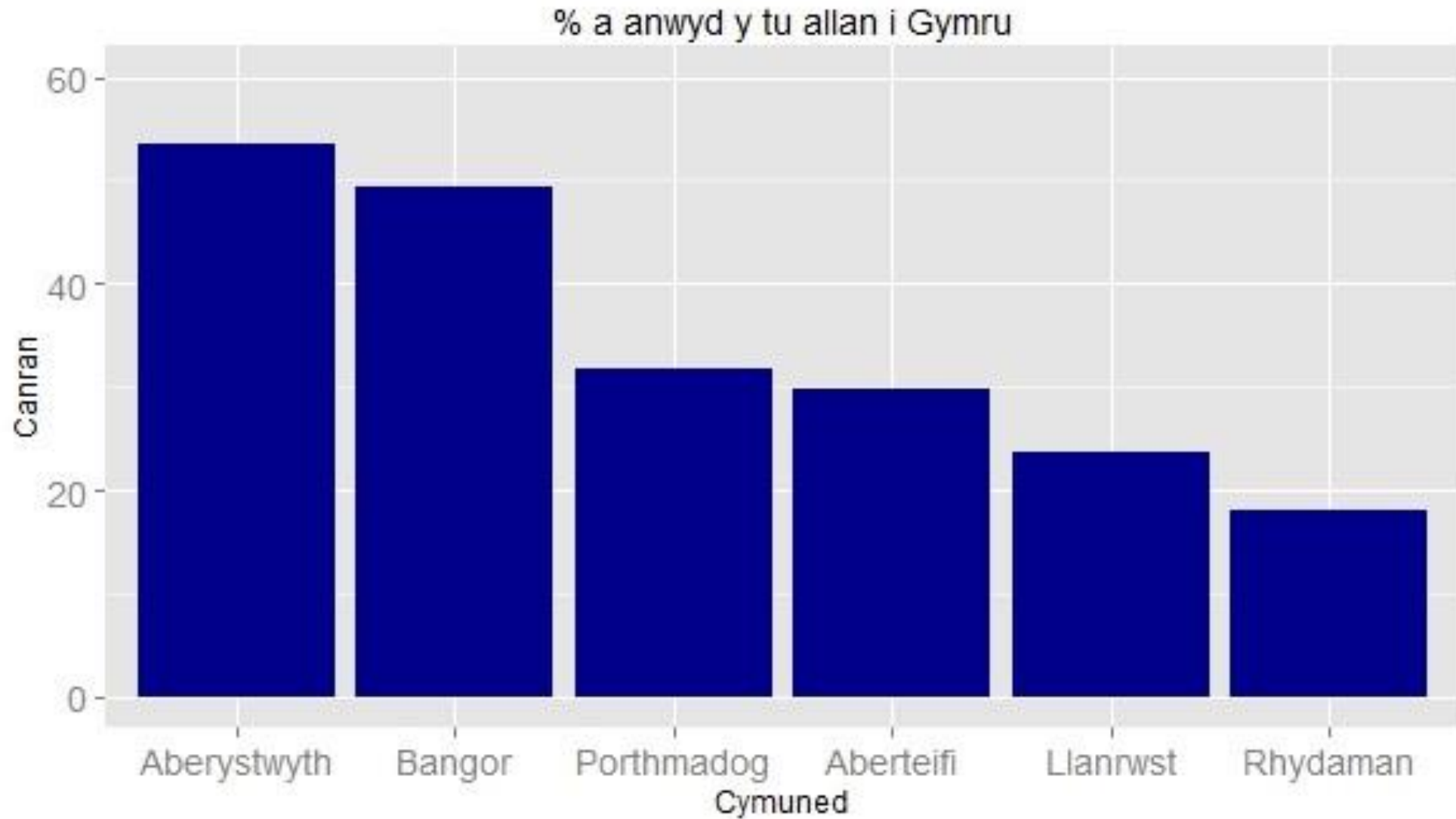

Percentage able to speak Welsh, by Census and Community

**Canran sy'n gallu siarad
Cymraeg yn ôl Cyfrifiad
a Chymuned**

% BORN OUTSIDE WALES

METHODOLEG YMCHWIL/ RESEARCH METHODOLOGY

1. Grwpiau Ffocws (30)
2. Arolygon Stryd (638)
3. Dadansoddi a dehongli data ystadegol eilaidd
4. Derbynn data Llywodraeth Cymru ar ymyriadau o fewn y cymunedau ag ymchwiliwyd

- 1. Focus Groups (30)
- 2. Street Surveys (638)
- 3. Analysis and interpretation of secondary statistical data
- 4. Welsh Government data on interventions within the communities researched

THEMÂU ALLWEDDOL / KEY FINDINGS

1. Ymwybyddiaeth a defnydd o weithgareddau cymunedol
2. Bylchau mewn darpariaeth/ cyfleoedd
3. Gwahaniaethau mewn patrymau ymddygiad ieithyddol
4. Ymarferion ieithyddol o ddydd i ddydd
5. Y berthynas rhwng addysg a'r gymuned
6. Dysgwyr y Gymraeg a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg

1. Awareness and use of community activities
2. Gaps in provision/ opportunities
3. Differences in WL language behaviour practices
4. Language practices in everyday life
5. Relationship between education and community
6. Welsh language learners opportunities to use Welsh

CASGLIADAU / CONCLUSIONS

- Tystiolaeth o ymwybyddiaeth a defnydd o raglenni LlC ym mhob cymuned (ni gyfeiriwyd at LC yn benodol) er bod **bylchau mewn cymunedau unigol**
- **Gwahaniaeth yng nghyfansoddiad ieithyddol cymunedau yn awgrymu bod angen cynllunio o ddwystr gwahanol er mwyn cefnogi'r Gymraeg ar lefel gymunedol (Porthmadog a Rhydaman)**
- Evidence in all 6 communities of awareness and use of WG community programs, (WG was not directly mentioned!) although **gaps in individual communities**
- A difference in the **language composition of the communities** suggests that a **different intensity of planning is required** to support Welsh at a community level (Porthmadog a Ammanford)

Casgliadau/ Conclusions

- Nid oedd gwahaniaethau clir rhwng cymunedau a oedd yn rhan o gynllunio pwrpasol L1C ac eraill
- Er hynny, mae'r iaith Gymraeg yn parhau i fod mewn sefyllfa fregus mewn rhai cymunedau sydd wedi derbyn cynllunio pwrpasol (tystiolaeth o shifft ieithyddol)
- Angen cynyddu'r pwyslais ar gefnogi'r Gymraeg mewn rhyngweithiad o ddydd i dydd er mwyn normaleiddio'r Gymraeg ar lefel gymunedol
- Angen i LC ystyried ymhellach y dangosydd sy'n cael ei ddefnyddio er mwyn asesu hyfywedd ieithyddol ar lefel gymunedol.
- **No clear differences** between communities that were part of purposeful planning from WG and others
- However Welsh language continues to be in a **vulnerable position in some communities** that are part of purposeful WG planning (evidence of language shift)
- **A need to increase the emphasis on supporting the Welsh language in day-to-day interaction**, in order to **normalise** Welsh language use on a community level.
- WG needs to **consider further the indicator** used to assess the vitality of the Welsh language on a community level

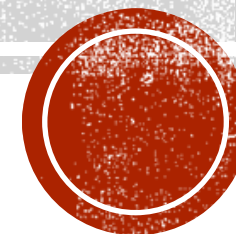

RHAI ARGYMHELLION I LC/ SOME RECOMMENDATIONS FOR WC

- Dylai holl strategaethau C.I rhoi lle **canolog i'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith gymunedol**
- Camau pendant mewn lle i **gryfhau'r pontio rhwng y byd addysg a'r gymuned** ehangach drwy amrediad o weithgareddau hamdden atyniadol i bobl ifanc hŷn
- Adnewyddu'r pwyslais ar ddefnydd y **Gymraeg mewn rhyngweithiadau dydd-i-ddydd** yn ogystal â defnydd y Gymraeg mewn digwyddiadau sydd wedi'u trefnu yn y gymuned
- Rhoi camau pellach ar waith i hwyluso cyfranogiad dysgwyr y Gymraeg y tu hwnt i'r cyd-destunau sydd wedi eu neilltuo yn benodol ar eu cyfer
- Datblygu dangosydd mwy ystyrlon na'r un sydd yn bodoli ar hyn o bryd i fesur effeithiolrwydd ei strategaeth i hyrwyddo defnydd y Gymraeg mewn cymunedau (e.e awdit blynyddol)
- **The use of Welsh as a community language should have a central place** within all L.P strategies
- **Strengthen transition between education and wider community** through a range of leisure activities for older young people
- Renew emphasis on **Welsh language use in daily interaction** as well as Welsh language use in organised community events
- Take further action to **facilitate the participation of Welsh learners** in settings other than those designated as opportunities for learners
- **Develop a more meaningful indicator** than the one that currently exists to measure the effectiveness of strategy to promote Welsh language use in communities (e.g. annual audit)

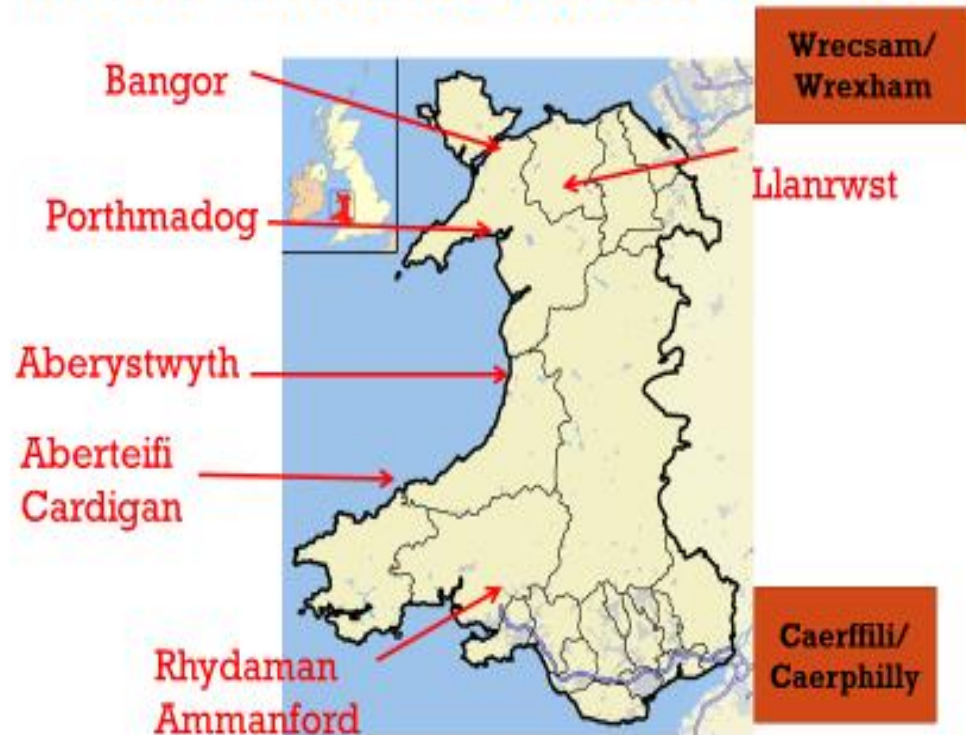

**PECYN CYMORTH 'HYBU'R GYMRAEG
YN Y GYMUNED'
PROMOTING WELSH IN THE COMMUNITY
TOOLKIT**

Y PECYN CYMORTH / THE TOOLKIT

DEFNYDDIO'R GYMRAEG YN Y GYMUNED WELSH LANGUAGE USE IN THE COMMUNITY

- Creu pecyn ymarferol sy'n hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn gymunedol/ create a practical toolkit promoting the Welsh language in the Community.
- Rhannu enghreifftiau o ymarfer da yn ymwneud â gweithgareddau cymunedol sy'n hybu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg/ Share examples of best practice relating to community activities that promote the Welsh language in the community
- Ail-ymweld â chwe chymuned yr ymchwil ac ychwanegu 2 gymuned newydd – Caerffili a Wrecsam/ Re-visit 6 communities and added 2 new communities – Caerffili and Wrecsam

GWAITH GRŴP

GROUP WORK

- Rhannu'n grwpiau i drafod y canlynol:
- Cynigwch **enghreifftiau** o weithgareddau lleol yn Gymraeg:
  - Enw'r weithgaredd?
  - Beth oedd yn effeithiol am y weithgaredd?
  - Unrhyw sylwadau eraill?
- Form groups to discuss the following:
- Provide examples of local Welsh language activities
  - Name the activity
  - What was effective about the activity?
  - Any further comments?

Cofiwch nodi'ch enwau ar y cefn!

Remember to include your name on the back!

HERIAU A CHYFLEOEDD/ CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

- Mae cynllunio ieithyddol pwrpasol ar gyfer y gymuned yn heriol
- Mae'r gymuned yn groesffordd cynllunio ieithyddol
- Ffactorau allanol yn dylanwadu ymddygiad ieithyddol
  - Teulu
  - Addysg
  - Gwaith
  - Economi
  - Cynllunio
- Mae angen dealltwriaeth aml-haenog o gynllunio ieithyddol cymunedol er mwyn gwir ddeall cymhlethdodau defnydd iaith
- Purposeful language planning for the community can be challenging
- Community is a language planning crossroads
- External factors influence linguistic behaviour
  - Family
  - Education
  - Work
  - Economy
  - Planning
- A multi-faceted understanding of community language planning is needed to appreciate the complexities of language use

DIOLCH YN FAWR / MANY THANKS

- Dr Rhian Hodges r.s.hodges@bangor.ac.uk
- Dr Cynog Prys c.prys@bangor.ac.uk
- **Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned / Welsh Language use in the Community:**
- <http://gov.wales/docs/caecd/research/2015/151007-welsh-language-use-community-research-study-cy.pdf>
- Dilynwch y pecyn cymorth ar Drydar! / **Please follow the toolkit on Twitter!**
@DefnyddioCym
- **M.A Polisi a Chynllunio Ieithyddol / Language Policy and Planning, Prifysgol Bangor University:**
<http://www.bangor.ac.uk/courses/postgrad/index.php.en?view=course&prospectustype=postgraduate&courseid=461&subjectarea=37>

